

Obec ĽUBIETOVÁ

Nám. V. Dunajského 1/1, 976 55 Ľubietová

PhDr. Tatiana Jancurová, hlavná kontrolórka obce

Správa o vykonanej kontrole

v zmysle plánu hlavnej kontrolórky obce za I. polrok 2022

V súlade s ustanovením § 18f zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a schváleným plánom kontrolnej činnosti uznesením Obecného zastupiteľstva obce Ľubietová č. OcZ 28 - 24/2021 zo dňa 10. december 2021 bola vykonaná nasledovná obsahovo zameraná kontrola:

Čerpanie výdavkov obce na funkčnej klasifikácii – skupina 10 Sociálne zabezpečenie, trieda 10.2.0 Staroba.

Postup a výkon kontroly prebiehal v súlade so zákonom č. 357/2015 Z.z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Kontrola bola zameraná na dodržiavanie záväzne platných právnych predpisov pre miestnu samosprávu a na transparentné, hospodárne i efektívne postupy pri správe obce a činnosti obecného úradu v súvislosti s nakladaním s verejnými prostriedkami a nakladaním s obecným majetkom.

Vyhotovenie a zaslanie návrhu správy na oboznámenie povinnej osobe:	23.5.2022.
Lehota na predloženie námietok a pripomienok povinnej osoby k predloženému návrhu správy:	3.6.2022.
Lehota na predloženie návrhu opatrení od povinnej osoby:	3.6.2022.
Vyhotovenie finálnej verzie správy:	10.6.2022.
Lehota na splnenie prijatých opatrení a podanie správy o splnených opatreniach od povinnej osoby vrátane dokumentácie:	20.10.2022.

Predmet kontroly:
**Čerpanie výdavkov obce na funkčnej klasifikácii – skupina 10 Sociálne zabezpečenie,
trieda 10.2.0 Staroba.**

Označenie povinnej osoby: Obecný úrad Ľubietová.

Kontrol. obdobie: rok 2021.

Druh kontroly: Dodržiavanie a vykonávanie vybraných sociálnych kompetencií obce.

Cieľ kontroly: Overiť objektívny stav kontrolovaných skutočností a ich súlad s príslušnými právnymi predpismi so zameraním na dodržiavanie hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti pri hospodárení s verejnými prostriedkami.

V zmysle § 4 ods. 3 písm. p) zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení obec pri výkone samosprávy plní úlohy na úseku sociálnej pomoci podľa zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov /ďalej v texte len „Zákon o sociálnych službách“/. Medzi úlohy obce pri výkone samosprávy patrí starostlivosť o potreby jej obyvateľov, prioritne starostlivosť o sociálne odkázaných obyvateľov z dôvodu ich veku alebo zdravotného postihnutia.

V zmysle Nariadenia vlády SR č. 668/2004 Z.z. o rozdeľovaní výnosu dane z príjmov územnej samosprávy obec dostáva z prerozdeleného výnosu dane časť - 5% na občanov obce, ktorý dovŕšili 62 rokov.

Sociálna politika obce je súčasťou verejnej politiky a patrí medzi kľúčové politiky, ktoré zabezpečujú spokojnosť jej obyvateľov, sociálnu ochranu a sociálne istoty. Sociálne služby sú jedným z nástrojov realizácie sociálnej politiky, sociálnej pomoci jednotlivcom a/alebo skupinám. Cieľom sociálnych služieb je najmä poskytnutie podpory a pomoci obyvateľom, ktorí sa ocitli v situáciách, ktoré ich ohrozujú z hľadiska sociálnej izolácie a sociálneho vylúčenia.

Obec je kompetentná vykonávať vlastnú sociálnu politiku na svojom území, a to v súlade s platnou legislatívou a internými predpismi, ktoré sú prijaté vo forme všeobecne záväzného nariadenia schvaľovaného orgánom obce – obecným zastupiteľstvom. Kompetencie obce sú v oblasti sociálnych služieb definované v § 80 Zákona o sociálnych službách. Medzi základné sociálne strategické dokumenty regulujúce sociálne služby, ktorými sa obec okrem legislatívy riadi, patria:

1. Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030 vypracované Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Národné priority rozvoja sociálnych služieb ako národný koncepčný dokument uvádzajú: „Z hľadiska demografických súvislostí možno sumárne uviesť, že populačné starnutie obyvateľstva predstavuje a bude na Slovensku predstavovať hlavnú výzvu pre stanovovanie priorít ďalšieho rozvoja sociálnych služieb. Tieto sa budú poskytovať v kontexte veľmi nízkej plodnosti, zvyšovania ekonomického zaťaženia produktívnej populácie a dramatického nárastu počtu 65-ročných a starších osôb. Predpokladá sa pritom, že väčšina rokov ich dožitia bude sprevádzaná obmedzeniami pri vykonávaní bežných denných činností a odkázanosťou na pomoc iných ľudí – blízkych alebo formálnych opatrovateľských služieb. Tieto by mali byť organizované a poskytované tak, aby sa starším osobám umožnilo čo najdlhšie zotrvať v ich prirodzenom (osobitne domácom) prostredí.“

2. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Ľubietová na roky 2021 – 2030.

Strategický dokument obce Ľubietová uvádza Špecifický cieľ (priorita) č. 3: Zvýšenie návštevnosti obce, Opatrenie č. 3.1. Vytvárať podmienky pre rozvoj obce - Aktivity na zlepšenie sociálnej a zdravotnej starostlivosti (dobrovoľná sociálna a zdravotnícka pomoc, opatrovatelstvo a iné), čím si obec Ľubietová uvedomuje potrebu vykonávania opatrovateľskej služby v obci.

3. Ďalším nevyhnutným strategickým dokumentom samosprávy pri výkone sociálnych kompetencií je komunitný plán sociálnych služieb, ktorý obec vypracováva vo svojom územnom obvode. Obec Ľubietová nemá vypracovaný základný strategický dokument **komunitný plán sociálnych služieb obce** v súlade s § 80 a podľa § 83 Zákona o sociálnych službách. Komunitný plán definuje súčasný stav a zámer do budúceho obdobia, je dokument, ktorý umožňuje čerpať finančné prostriedky z fondov na rozvoj sociálnej oblasti, najmä oblasti sociálnych služieb na území obce.

V rámci výkonu predmetu kontroly obec Ľubietová čerpala výdavky obce na funkčnej klasifikácii skupina 10 Sociálne zabezpečenie, trieda 10.2.0 Staroba v roku 2021 v celkovej výške 35 673,27 eur, z toho na dve základné oblasti:

- ✓ Na výkon opatrovateľskej služby vo výške 19 996,97 eur.
- ✓ Na zabezpečovanie stravovania – dovoz obedov dôchodcom vo výške 15 676,30 eur, pričom príjmy zo stravného na podpoložke 223003 Za stravné tvorili 18 163,35 eur (vrátane príjmov za stravné od zamestnancov obce). Obec Ľubietová neposkytovala príspevok na stravovanie dôchodcom, náklady refundovala od obyvateľov obce v plnej výške s výnimkou výdavkov na PHM (hradila obec Ľubietová z rozpočtu obce, nevedla analytiku PHM osobitne) a mzdy zamestnanca (hradil štát cez Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny). Počet stravníkov bol v roku 2021 priemerne okolo 20 mesačne.

Obec Ľubietová nemá vypracované zásady resp. VZN obce o poskytovaní príspevkov resp. výhod z rozpočtu obce pre sociálne a zdravotne odkázaných občanov obce. Výdavky schválila obecným zastupiteľstvom v rozpočte obce na príslušný rozpočtový rok.

Podľa § 62 Zákona o sociálnych službách môže obec poskytovať sociálne služby, ak je zapísaná do registra poskytovateľov sociálnych služieb. Obec Ľubietová nemá zaregistrovanú opatrovateľskú službu v Registri poskytovateľov sociálnych služieb Banskobystrického samosprávneho kraja a následne v Centrálnom registri poskytovateľov sociálnych služieb zverejnenom na stránke Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR <https://www.employment.gov.sk/sk/centralny-register-poskytovatelov-socialnych-sluzieb/>, čím nespĺnila základnú podmienku na poskytovanie opatrovateľskej služby.

Obec zabezpečuje výkon kompetencií v rozsahu svojej pôsobnosti podľa § 80 Zákona o sociálnych službách, ktoré si vyžadujú príslušnú kvalifikáciu podľa § 84 Zákona o sociálnych službách. Obec vykonáva konanie - posudzovanie a rozhodovanie o odkázanosti na sociálnu službu, súčasťou ktorého je sociálna posudková činnosť v súlade s § 50 Zákona o sociálnych službách. Vykonávanie uvedenej činnosti si vyžaduje odbornú spôsobilosť a môže ju vykonávať sociálny pracovník v súlade s § 3 a § 5 zákona č. 219/2014 Z.z. o sociálnej práci o podmienkach na výkon niektorých odborných činností v oblasti sociálnych vecí a rodiny a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Podľa zákona účinného od 1.1.2015 je kvalifikačným predpokladom na výkon odborných činností získanie VŠ vzdelania v študijnom odbore sociálna práca. Sociálnu posudkovú činnosť na Obecnom úrade v Ľubietovej vykonávala a t.č. vykonáva zamestnankyňa, ktorá nespĺňa zákonné požiadavky na vykonávanie tejto činnosti, čo je v rozpore s platnou legislatívou.

Prijmy a výdavky obce Ľubietová na opatrovateľskú službu za rok 2021

Podpoložka/ položka	Druh príjmu/ výdavku	Príjmy	Výdavky
223001	Úhrada za služby	4 969,13	
611	Tarifný plat		13 284,38
620	Poistné a príspevok do poisťovní		4 159,01
637027	Odmeny zamestnancom mimopracovného pomeru (dohoda o pracovnej činnosti)		2 553,58
Celkom v eur		4 969,13	19 996,97

Obec Ľubietová uhradza v roku 2021 zo svojho rozpočtu výdavky na poskytovanie opatrovateľskej služby vo výške rozdielu príjmov a výdavkov, celkom 15 027,84 eur. Výdavky tvorili výlučne personálne výdavky – mzdy, odvody a dohody troch opatrovateľiek vykonávajúcich opatrovateľskú službu.

Podľa § 72 ods. 20 Zákona o sociálnych službách je poskytovateľ sociálnej služby povinný zverejniť na svojom webovom sídle priemerné ekonomicky oprávnené náklady podľa odseku 2 písm. a) a odseku 3 písm. a) za predchádzajúci rozpočtový rok najneskôr do konca februára príslušného rozpočtového roka a priemerné ekonomicky oprávnené náklady podľa odseku 2 písm. a) a odseku 3 písm. a) za predchádzajúci rozpočtový rok v štruktúre podľa odseku 5 najneskôr do konca apríla príslušného rozpočtového roka. Obec Ľubietová priemerné ekonomicky oprávnené náklady nezverejňuje.

V zmysle § 7 písm. c) Zákona o sociálnych službách je povinnosťou poskytovateľa - obce sociálne služby poskytovať na odbornej úrovni. Podľa § 84 ods. 8 Zákona o sociálnych službách sa za splnenie kvalifikačných, odborných podmienok považuje, ak opatrovateľka spĺňa nasledovnú kvalifikáciu:

- a) má vyššie odborné vzdelanie získané v odbore vzdelávania so zameraním na opatrovanie alebo na poskytovanie zdravotnej starostlivosti,
- b) má úplné stredné odborné vzdelanie získané v odbore vzdelávania so zameraním na opatrovanie alebo na poskytovanie zdravotnej starostlivosti,
- c) má stredné odborné vzdelanie získané v odbore vzdelávania so zameraním na opatrovanie alebo na poskytovanie zdravotnej starostlivosti,
- d) má nižšie stredné odborné vzdelanie získané v odbore vzdelávania so zameraním na opatrovanie alebo na poskytovanie zdravotnej starostlivosti, alebo
- e) absolvovala akreditovaný kurz opatrovania najmenej v rozsahu 220 hodín.

Obec Ľubietová zamestnávala k 31.12.2021 celkom 3 opatrovateľky, z ktorých jedna absolvovala akreditovaný kurz opatrovateľky v rozsahu 230 hodín, jedna splnila podmienku úplného stredného odborného zdravotného vzdelania a na jednu sa vzťahovala výnimka zo vzdelania podľa § 110b Zákona o sociálnych službách vzhľadom na vek opatrovateľky (v čase podpisu pracovnej zmluvy dosiahla vek 71 rokov, vykonávala opatrovanie viac ako 3 roky). Konštatujem splnenie kvalifikačných podmienok opatrovateľiek na výkon opatrovateľských služieb zo strany obce Ľubietová.

Zákon o sociálnych službách definuje opatrovateľskú službu v § 41 zákona. Opatrovateľskú službu možno poskytovať fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a jej stupeň odkázanosti je najmenej II. a zároveň je odkázaná na pomoc pri úkonoch sebaobsluhy, úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť a pri základných sociálnych

aktivitách. Obec Ľubietová poskytovala v roku 2021 opatrovateľskú službu oprávnených prijímateľom.

V roku 2021 obec Ľubietová obdržala 7 žiadostí o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu, z toho v jednom prípade išlo o opätovné preposúdenie z dôvodu zhoršenia zdravotného stavu a v jednom prípade došlo počas konania k úmrtiu žiadateľa.

Kontrola jednotlivých spisov evidovaných na Obecnom úrade v Ľubietovej o konaniach vo veci posúdenia odkázanosti na sociálnu službu preukázala:

- Evidovanie jednotlivých žiadostí obyvateľov obce s potrebnou zdravotnou dokumentáciou - lekárske nálezy, zdravotný posudok vyhovovaný podľa § 49 Zákona o sociálnych službách posudzujúcou lekárkou MUDr. Evou Vnenčákovou (v dvoch prípadoch nebola žiadosť obyvateľa podpísaná, v jednom konaní spis neobsahoval zdravotný posudok od posudkového lekára).
- Odvolávanie sa na nesprávne ustanovenie platnej legislatívy.
- Nepresnosti formálneho charakteru – v druhoch sociálnych služieb (zariadenie sociálnych služieb, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby), rozdiel medzi poskytovaním a zabezpečením, definovanie priemerného rozsahu odkázanosti, neuvedenie dátumu osobného prevzatia (doručenky) potrebného pre vyznačenie právoplatnosti vydaného rozhodnutia alebo nevyznačenie právoplatnosti rozhodnutia v súlade so Zákonom o správnom konaní.
- Nedodržanie procesného postupu podľa § 50 – 51 Zákona o sociálnych službách pred vydaním rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu, a to vykonanie zápisu zo sociálneho šetrenia (vydanie sociálneho posudku) a následne posudku o odkázanosti na sociálnu službu.

Obec Ľubietová uzatvorila so žiadateľom Zmluvu o poskytovaní sociálnej služby na poskytovanie opatrovateľskej služby v súlade s 74 Zákona o sociálnych službách. Obec je povinná posudzovať príjem a majetok obyvateľa s dopadom na schopnosť obyvateľa platiť úhradu za poskytovanú opatrovateľskú službu. Zákon garantuje ochranu príjmu prijímateľa podľa § 73 ods. 1 Zákona o sociálnych službách, a to po zaplatení úhrady za opatrovateľskú službu musí prijímateľovi sociálnej služby zostať mesačne z jeho príjmu najmenej 1,65-násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu podľa Opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR č. 244/2021 Z.z. o úprave súm životného minima. Od 1.7.2021 sa za životné minimum jednej fyzickej osoby považuje suma 218,06 € mesačne. Opatrenie stanovilo ochranu príjmu vo výške 359,80 eur mesačne. V prípade, že rozsah opatrovateľskej služby je nad rámec ochrany príjmy, obec realizovala s rodinným príslušníkom uzavretie Zmluvy o platení úhrady za sociálnu službu, ktorý uhradil časť úhrady za prijímateľa služby. Podľa § 73 ods. 11 Zákona o sociálnych službách, ak prijímateľ sociálnej služby nemá príjem alebo jeho príjem nepostačuje na platenie úhrady za sociálnu službu, môže úhradu za sociálnu službu alebo jej časť platiť iná osoba.

Obec stanovila výšku úhrady za opatrovateľskú službu všeobecne záväzným nariadením (Dodatok č. 2 VZN obce Ľubietová č. 508/2009 o poskytovaní opatrovateľskej služby) vo výške 1,50 eur/1 hodinu poskytovania služby.

Obec Ľubietová poskytovala v roku 2021 opatrovateľskú službu 4 občanom. Kontrola predložených zmlúv o poskytovaní opatrovateľskej služby obcou Ľubietová preukázala:

- Uzatváranie zmluvy s prijímateľmi opatrovateľskej služby v súlade s § 74 ods. 2 písm. f) Zákona o sociálnych službách.
- Predložené zmluvy sú spracované prehľadne, zrozumiteľným spôsobom, splnili obsahové náležitosti podľa § 74 ods. 7 Zákona o sociálnych službách.
- Obec postupovala správne podľa § 73 ods. 1 Zákona o sociálnych službách, preverovala výšku príjmu a majetku prijímateľa pre zaplatenie úhrady za opatrovateľskú službu z dôvodu ochrany zostatku príjmu. V prípade nízkeho príjmu

pre zaplataenie úhrady uzatvorila s rodinným príslušníkom Zmluvu o platení úhrady za sociálnu službu k predmetnej zmluve podľa § 73 ods. 11 a 12 Zákona o sociálnych službách.

- Zmluva o poskytovaní sociálnej služby nepatrí medzi povinne zverejňované zmluvy podľa § 5a ods. 5 písm. m) zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov, preto ju obec správne na webovom sídle nezverejňovala.

Kompetencie obce vo vzťahu k sociálnym službám sú určené v § 80 Zákona o sociálnych službách. Medzi povinnosti obce patrí podľa písm. q) viesť v informačnom systéme sociálnych služieb evidenciu:

1. fyzických osôb,

- a) o ktorých odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári a odkázanosti na opatrovateľskú službu bolo vydané rozhodnutie,
- b) ktorým vznikla na základe rozhodnutia podľa písmena c) štvrtého bodu povinnosť platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť podľa § 73 ods. 13,
- c) za ktoré vznikla fyzickým osobám uvedeným v bode 1b. povinnosť platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť podľa § 73 ods. 13,
- d) ktoré podali žiadosť o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby podľa § 8 ods. 1.

2. osôb, ktorým

- a) bol poskytnutý finančný príspevok podľa písmen k) až n) a jeho sumu pre jednotlivé druhy sociálnych služieb, pre ktoré je tento finančný príspevok určený, a ak ide o sociálnu službu poskytovanú v zariadení uvedenom v § 34 až 40, aj pre jednotlivé formy sociálnej služby v zariadení,
- b) nebol poskytnutý finančný príspevok podľa písmen k) až n) a jeho požadovanú sumu pre jednotlivé druhy sociálnych služieb, pre ktoré mal byť tento finančný príspevok určený, a ak ide o sociálnu službu poskytovanú v zariadení uvedenom v § 34 až 40, aj pre jednotlivé formy sociálnej služby v zariadení, a dôvod jeho neposkytnutia.

Obec Ľubietová vyššie uvedenú evidenciu špecificky nevedla.

Povinnosťou obce je poskytovať štatistické údaje z oblasti poskytovania opatrovateľskej služby štátnym orgánom na účely spracovania štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov. Obec Ľubietová spracovala Ročný výkaz o vybraných druhoch sociálnych služieb pre obce za rok 2021 č. V(MPSVR SR)11-01 v stanovenom termíne dňa 7.3.2022, ktorý predložila na Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Banská Bystrica.

Obec ako poskytovateľ sociálnej služby je podľa § 9 ods. 12 Zákona o sociálnych službách povinná na účel zvýšenia odbornej úrovne a kvality poskytovanej sociálnej služby vypracovať a uskutočňovať program supervízie. Obec Ľubietová nemá vypracovaný program supervízie a supervíziu pre opatrovateľky obce nezabezpečuje.

Vykonaná kontrola preukázala dodržiavanie hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti pri hospodárení s verejnými prostriedkami obce v rámci čerpania výdavkov obce na funkčnej klasifikácii skupina 10 Sociálne zabezpečenie, trieda 10.2.0 Staroba.

Záver ku kontrolným zisteniam:

Na základe výsledkov kontroly konštatujem porušenie právnych predpisov:

- § 9 ods. 12, 50 ods. 3, § 62, § 72 ods. 20, § 80 písm. a), q) zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.
- § 52 zákon č. 71/1967 Zb. Zákon o správnom konaní (správny poriadok).

Na základe zistených a vyššie popísaných skutočností odporúčam na nápravu zistených nedostatkov obci Ľubietová:

1. Zaregistrovať opatrovateľskú službu do Registra poskytovateľov sociálnych služieb Banskobystrického samosprávneho kraja.
2. Vypracovať komunitný plán sociálnych služieb na území obce Ľubietová na obdobie cca 10 rokov. Dokument schváliť v obecnom zastupiteľstve.
3. Uzavrieť dohodu o vykonaní práce na vykonávanie posudkovej činnosti odborne spôsobilou osobou.
4. Dodržiavať povinnosti v oblasti sociálnych služieb vymedzené v § 80 Zákona sociálnych službách.
5. Vypracovať program supervízie a následne ho uskutočňovať akreditovanou osobou podľa § 84 ods. 7 Zákona o sociálnych službách.
6. Zverejňovať na webovom sídle obce priemerné ekonomické náklady na opatrovateľskú službu podľa § 72 ods. 20 Zákona o sociálnych službách.
7. Dodržiavať pri rozhodovacom konaní obce postupy v súlade so Zákon o správnom konaní.

Opatrenia prijaté na nápravu zistených nedostatkov a príčin ich vzniku:

Opatrenie č. 1/2022:

Požiadajte Odbor sociálnych služieb a zdravotníctva Úradu Banskobystrického samosprávneho kraja o zaregistrovanie opatrovateľskej služby podľa zákona č. 448/2008 Z.z..

Termín: 20.10.2022.

Vykonajú: Ing. Pavel Zajac, starosta obce.

Opatrenie č. 2/2022:

Zabezpečiť vykonávanie posudkovej sociálnej činnosti odborne spôsobilou osobou.

Termín: 20.10.2022, trvale.

Vykonajú: Ing. Pavel Zajac, starosta obce.

Opatrenie č. 3/2022:

Viesť v informačnom systéme evidenciu podľa § 80 písm. q) zákona č. 448/2008 Z.z..

Termín: 20.10.2022, trvale.

Vykonajú: Ing. Monika Fischerová, ekonómka obce.

Opatrenie č. 4/2022:

Zverejňovať na webovej stránke obce priemerné ekonomické náklady, ktoré obec vynakladá na opatrovateľskú službu podľa § 72 ods. 20 zákona č. 448/2008 Z.z..

Termín: 30.4.2023, trvale.

Vykonajú: Ing. Monika Fischerová, ekonómka obce.

Opatrenie č. 5/2022:

Vypracovať dokument komunitný plán sociálnych služieb v obci Ľubietová.

Termín: 30.6.2023.

Zabezpečí: Starosta obce.